

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/6037
6K 55

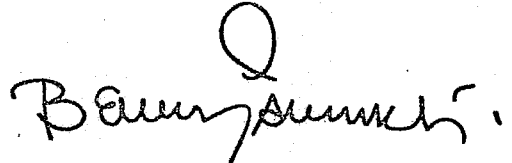
Sayı :54045643-610-1 /467
Konu :Yazılı Soru Önergesi

08.08.2019.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 07.12.2018 tarihli ve 43452547-120.07-395103 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan, Mersin Milletvekili Sayın Zeki Hakan SIDALI'ya ait 7/6037 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımızın cevabi görüşü ekte sunulmaktadır. Bilgilerinize arz ederim.

Dr. Bekir PAKDEMİRLİ
Bakan

Ek: Cevabi Görüş 7/6037 (5 sayfa)

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

**MERSİN MİLLETVEKİLİ SAYIN ZEKİ HAKAN SIDALI'YA AİT 7/6037 ESAS
NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

Bakanlığımızca 2017 yılından itibaren bitkisel ve hayvansal üretimde; Ülke potansiyelimizi etkin kullanmak, planlı üretime geçmek ve tarımsal yeterliliğimizi üst seviyeye çıkarmak için “Havza Bazlı Tarımsal Üretimi Destekleme Modeli” kapsamında çok sayıda proje hazırlanmış ve uygulamaya geçilmiştir.

Havza Bazlı Tarımsal Üretimi Destekleme Modeli ile; Ülkemizde arz açığı bulunan, stratejik ve bölgesel önem arz eden, insan ve hayvan beslenmesi bakımından önemli olan 945 havzada 21 ürünün ekolojik ve ekonomik açıdan hangi havzada yetiştirilmesinin en uygun olacağı belirlenmiş ve desteklemeler buna göre şekillendirilmiştir.

Bakanlığımızca turunçgil üreticilerine 2018 yılında;

- 14 TL/da mazot ve gübre desteği,
- 280 TL/da sertifikalı fidan desteği,
- 100 TL/da organik tarım desteği,
- 50 TL/da iyi tarım uygulama desteği
- 80 TL/da biyolojik ve biyoteknik mücadele desteklemesi verilmektedir.
- Bakanlığımızca 2006 yılında başlatılan “Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı” kapsamında; tarımsal ürünlerin işlenmesi, paketlenmesi, ambalajlanması ve depolanması gibi ekonomik yatırımlar ile makine-ekipman alımları ve damla-yağmurlama sulama yatırımları için %50 hibe desteği verilmektedir.
- 5 dekar ve altında arazisi olan küçük aile işletmelerine dekara 100 TL destek verilmektedir.
- Ayrıca Tarım Sigortaları kapsamında poliçe bedelinin %50’si Bakanlığımızca desteklenmektedir.

DSİ Genel Müdürlüğümüzce inşa edilerek işletmeye açılan terfili sulama tesislerinin işletme, bakım ve yönetim sorumluluğu su kullanıcı teşkilatlara (Sulama Birlikleri, Sulama Kooperatifleri, Belediyeler, Köy Tüzel Kişilikleri vb.) devredilmekte ve DSİ ile su kullanıcı teşkilatlar arasında "Devir Sözleşmesi" yapılmaktadır. Tarımsal elektrik tarife grubundaki düzenlemelere ilişkin konu Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı’nın yetkisindedir.

Çiftçilerinin tarımsal elektrik kullanım maliyetlerinin azaltılması için pompaj sulamalarının Yenileme Projesi veya yeni depolama tesislerinin inşası kapsamında imkânlar ölçüsünde cazibeli sulamaya dönüştürülmesi çalışmaları devam etmektedir.

Erdemli İlçesi’nde, sulama amaçlı 1072 adet su sondaj kuyusu bulunmaktadır. Bu kuyular ile 19.000 dekarlık alan sulanmaktadır.

Mersin İli, Erdemli İlçesi’nde DSİ tarafından inşa edilerek işletmeye açılmış sulama tesisleri;

- Su kaynağı Alata Deresi ve Erdemli bataklığı olan Kızılalan Sulaması (800 ha),
- Su kaynağı Erdemli bataklığı ve Lamas Deresi olan Erdemli Pompaj Sulaması (550 ha)
- Su kaynağı Lamas Deresi olan Limonlu Sulaması (63 ha)’dır.

91

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Kızılalan Sulamasında sulanan alanın %85'inde, Erdemli Sulamasında sulanan alanın %51'inde, Limonlu Sulamasının sulanan alanının ise %92'sinde limon (narenciye) üretimi yapılmaktadır.

Söz konusu ilçe sınırlarında YAS(yer altı sulama) Sulama Tesisi bulunmamaktadır. Ancak vatandaşların kendileri tarafından açılmış bireysel YAS kuyuları bulunmaktadır. Limon bahçesi olan alanların yaklaşık %10'u, bireysel YAS kuyuları ile sulanmaktadır.

Erdemli İlçesi, Doğu Akdeniz Havzası içerisinde Alata ve Lamas Çayları Alt Havzasında yer almaktadır. Havza genelindeki rasat kuyularımızda yapılan ölçümlerde yeraltısuyu seviyelerinde ciddi bir düşüm olmadığı, mevsimsel değişimler olduğu gözlenmektedir.

DSİ tarafından inşa edilerek işletmeye açılmış Kızılalan, Erdemli P. ve Limonlu sulama şebekelerinin açık sistem olmaları sebebiyle, kayıp kaçak oranı kapalı (borulu) sistemlere göre bir miktar daha fazladır. Ancak yapılan bakım onarım çalışmaları ile kayıp-kaçak oranı minimize edilmektedir.

Ayrıca DSİ tarafından mevcut açık kanallı sulama şebekelerinin, teknik ve ekonomik olarak uygun olması halinde bir program dâhilinde "Yenileme Projesi" kapsamında yenilenerek, iletim kayıplarının azaltılması ve tarla içinde su tasarrufu sağlayan basınçlı sulama yöntemlerine imkân sağlayan kapalı (borulu) sisteme dönüştürülmesine ilişkin çalışmalar da devam etmektedir.

DSİ tarafından Türkiye genelindeki tüm havzalar için ihale edilen "Havza Master Plan" çalışmaları kapsamında Hidrojeolojik Etüt çalışması yapılmış ve havza ve alt havzalar ölçeğinde ovaların yeraltısuyu potansiyeli, emniyetli rezervi, kullanılan rezerv, yeraltısuyu bütçesi belirlenmiştir. Erdemli İlçesi'nin de içerisinde yer aldığı Alata ve Lamas Çayları Alt Havzasının yeraltısuyu emniyetli rezervi 45,50 hm³/yıl olarak hesaplanmıştır. Ayrıca bu alt havzadaki kuyu ve kaynaklar belirlenmiş, seviye ölçümleri ve kimyasal analizleri yapılmış, havzanın jeolojisi ve hidrojeolojisi ile birlikte haritalandırılmıştır.

Erdemli'de mevcut rezervlerimiz müsait olduğundan, tüm başvurular belgelendirilmektedir. Rutin olarak Yeraltısuları Kanunu, Tüzüğü ve daha önce yayınlanmış genelgelerle, kayıt dışı su kullanımlarının önlenmesi için çalışmalar hem DSİ personeli, hem de yerel güvenlik güçleri ile birlikte titizlikle yürütülmektedir. Nadiren de olsa belgesiz açılan kuyu tespit edildiğinde, 167 sayılı Yeraltısuları Hakkında Kanunun 18'inci maddesi gereği yasal işlemler yapılmaktadır.

Türkiye genelindeki bazı havzalarda yerüstü suları ve yeraltı sularının bütüncül bir yaklaşımla korunması ve planlanmasına yönelik olarak Nehir Havza Yönetim Planlarının, Havza Kuraklık Yönetim Planlarının, Sektörel Su Tahsis Planlarının hazırlanması projeleri devam etmekte olup, tüm havzalarda bu çalışmaların tamamlanması planlanmaktadır.

Doğu Akdeniz Havzası Master Planı Yapımı Çalışmaları yapılmış, Doğu Akdeniz Havzası Yönetim Heyeti Toplantıları, İl Koordinasyon Kurulu Toplantıları yapılmıştır.

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Suyun etkin kullanımının sağlanması için yeni sulama şebekelerinin basınçlı ve borulu olarak inşa edilmesi, mevcut sulama sistemlerinin Yenileme Projesi kapsamında borulu şebekeye dönüştürülmesi, Bak-Onar Projesi kapsamında ihtiyaç olan şebekelerde bakım onarım yapılması, sulama şebekelerine ölçü tesisleri kurulması ve 2023 yılına kadar gerekli atık su tesislerini inşa ederek kirli suların arındırılması çalışmaları yapılmaktadır.

Bunun yanı sıra, Havza Yönetimi çalışmaları kapsamında işletmedeki barajlar için işletme programları hazırlanarak tüm paydaşlarca uygulanması sağlanmaktadır. Ayrıca, Sulama Yönetimi çalışmaları kapsamında her sulama için sulama mevsimi öncesinde sulanacak alan, ekilecek/dikilecek ürün çeşidi ve bu ürün çeşidinin bitki su ihtiyaçlarına göre "Genel Sulama Planlaması" yapılmakta ve uygulanmaktadır.

İlgili Kurumlar ve 81 İl Müdürlüğümüzden aldığımız fenolojik gözlem raporlarına istinaden 2018-2019 tarım yılında tarımsal kuraklık yaşanmadığı tespit edilmiştir.

Bakanlığımız koordinasyonunda 2012/3191 sayılı Tarımsal Kuraklıkla Mücadele ve Kuraklık Yönetimi Çalışmaları Hakkında Bakanlar Kurulu Kararı çıkarılmış ve bu karar doğrultusunda, Tarımsal Kuraklık Yönetiminin Görevleri, Çalışma Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelik 18 Ağustos 2012 tarih ve 28388 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

Ülkemizde yaşanması muhtemel tarımsal kuraklığın etkilerini azaltmak ve bu hususta alınacak tedbir ve politikaları belirlemek amacıyla, "Türkiye Tarımsal Kuraklıkla Mücadele Stratejisi ve Eylem Planı" çalışmaları yürütülmektedir. Bu çerçevede ilgili Bakanlıklar, Üniversiteler, Valilikler, Yerel Yönetimler ve Sivil Toplum Kuruluşlarının katılımı ile 2018-2022 dönemini kapsayan 5 yıllık "Türkiye Tarımsal Kuraklıkla Mücadele Stratejisi ve Eylem Planı" hazırlanmış ve uygulamaya konulmuştur.

Doğu Akdeniz Havzası Kuraklık Yönetim Planı Hazırlanması Projesi çalışmaları 2018 yılında tamamlanmıştır. Kuraklık yönetim planı muhtemel kuraklık risklerinin olumsuz etkilerinin kontrolü ve kuraklık problemlerinin çözümüne yönelik olarak kuraklık öncesinde, esnasında ve sonrasında alınacak tedbirleri ihtiva etmektedir. Bu kapsamda, kuraklığın tarım sektörüne etkilerinin azaltılması için tedbirler belirlenmiştir.

2006 yılında Alata Bahçe Kùltürleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü tarafından Kısıtlı Su ve Mikoriza Uygulamalarının Kütdiken Limonunda Fidan Gelişimi Üzerine Etkileri adında proje çalışması tamamlanmıştır.

İklim değişikliğinin olumsuz etkileri ile mücadele kapsamında Su Yönetimi Genel Müdürlüğü tarafından iklim değişikliğinin su kaynaklarımıza etkisinin havza bazında tespit edilerek uyum faaliyetlerinin belirlenmesi amacıyla 2013 yılında "İklim Değişikliğinin Su Kaynaklarına Etkisi Projesi" başlatılmıştır. 2016 yılında tamamlanan proje kapsamında 25 havzada 2015-2100 döneminde iklim değişikliği senaryolarının yüzey ve yer altı sularına havza bazında etkisinin tespit edilmesi amacıyla tüm havzalarda iklim değişikliği projeksiyonları hazırlanmış, yer altı su potansiyeli ve yüzey su seviyelerindeki değişimin havzalar özelinde tespit edilmiş, tüm havzalarda iklim değişikliği etkisiyle su bütçesi değişimi hesaplanmış ve iklim değişikliğinin su kaynakları açısından 3 pilot havzada sektörel etki analizi (içme suyu, tarım, sanayi,

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

ekosistem ana sektörleri için) ile uyum faaliyetleri önerileri oluşturulması çalışmaları gerçekleştirilmiştir.

Bakanlığımız bünyesinde iklim değişikliğinin etkilerine uyum çalışmalarına katkı sağlamak amacıyla, Türkiye iklim projeksiyonları çalışması tamamlanmış olup, farklı sektörler için iklim projeksiyon verileri üretilerek etki ve uyum çalışmalarında kullanılmak üzere sektörler, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları ve belediyeler ile paylaşılmaktadır.

İklim Değişikliği ile ilgili konular Çevre ve Şehircilik Bakanlığı koordinasyonunda yürütülmektedir.

Bakanlığımızca “Bozkır Ekosistemlerinin İklim Değişikliğine Uyumu için Tarımsal Uygulamalar Projesi” yürütülmektedir. Söz konusu projenin uygulama alanlarına Mersin İli Erdemli İlçesinden toplam 83.380 hektar alan girmektedir. Söz konusu projenin amacı Tarımsal uygulamalarda iklim değişikliğinin etkilerine uyum kapasitesinin artırılması, bozkır ekosistemlerinin korunması ve bu alanlardaki insanların refah düzeyinin iyileştirilmesidir.

Üretim ve dış ticarete ilişkin veriler düzenli olarak TÜİK tarafından kamuoyunun bilgisine sunulmaktadır.

Alata Bahçe Kùltürleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü tarafından bölgede yaygın olarak yetiştiriciliği yapılan turunçgiller konusunda pek çok çalışma yürütülmektedir. Özellikle turunçgillerin ekonomik yapısı, pazarlanması ve rekabet yapısına yönelik projeler yürütülmüştür.

Mersin Erdemli İlçesinde limon yetiştiricilerinin üye olabileceği 1163 sayılı Kooperatifler Kanununa göre kurulan 4 (Adet) Tarımsal kalkınma kooperatifi mevcuttur.

5200 sayılı Tarımsal Üretici Birlikleri Kanununa göre, Mersin İlinde İl genelinde faaliyette bulunan 1 (Adet) Turunçgiller Üretici Birliği bulunmaktadır.

Mersin İli Erdemli İlçesinde Limon ve Limon ürünlerinin üretimi ve işlenmesine yönelik Tarıma Dayalı İhtisas Organize Sanayi Bölgesi kurulması ile ilgili olarak Bakanlığımıza herhangi bir başvuruda bulunulmamıştır. Ancak yürürlükte olan Tarıma Dayalı İhtisas Organize Sanayi Bölgesi Yönetmeliği çerçevesinde hazırlanacak olan başvuru dosyası ile birlikte Bakanlığımıza müracaat edilmesi durumunda değerlendirmeye alınacaktır.

Alata Bahçe Kùltürleri Araştırma Enstitüsü Ülkemiz genelinde ağırlıklı olarak Turunçgil bitkilerinde Ar-Ge çalışmaları yapmakla görevli iki enstitüden biri olup, Ülkemizde ticari olarak yetiştiriciliği yapılan ya da yapılması düşünülen bütün turunçgil türleri ile ilgili yirmi yılı aşkın süredir pek çok araştırma projesi gerçekleştirmiş köklü bir araştırma kuruluşudur. Alata, Erdemli ilçesi için çok kıymetli olan Limon ile birlikte tüm Akdeniz bölgesi için son derece kıymetli olan portakal, mandarin, altıntop gibi diğer pek çok turunçgil türü ile ilgili özellikle yeni çeşit geliştirmeye yönelik pek çok araştırma projesinin lider yürütücüsü konumundadır. Bu kapsamda Alata'da Özel Sektör, Üniversiteler ve Kamu Kuruluşları tarafından desteklenen pek çok proje yürütülmektedir.

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Limonun başkenti Erdemli’de yer alan Alata Bahçe Kùltürleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü’nce Türkiye’de ilk defa geliştirilen ‘Gülşen, Uzun ve Alata’ isimleri ile tescil edilen çekirdeksiz limon çeşitleri, bölgemiz üreticilerinin hizmetine kazandırılmıştır. Bunun yanı sıra Enstitümüzde portakal, mandarin, altıntop gibi ıslah ve ticari konuya haiz turunçgil tür ve çeşitleri de çalışma alanımızda yer almakta olup, gerek Bakanlığımız, özel sektör ve gerekse TÜBİTAK İşbirliği ile projeler hayata geçirilerek geniş kapsamlı çalışmaların yürütülmesine devam edilmektedir. Bakanlığımızın hali hazırda bölgede yeni bir Enstitü kurulmasına yönelik çalışması yoktur.